

**ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ФІТОТЕРАПІЇ
КАФЕДРА ФАКУЛЬТЕТСЬКОЇ ТЕРАПІЇ**

**ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ТА ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОДА**

**СЛОВАЦЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ В НІТРІ
ІНСТИТУТ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ В НІТРІ**

**УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ І ГЛОБАЛІСТИКИ «НООСФЕРА»

САНАТОРІЙ «КВІТКА ПОЛОНІНИ»

Сучасні аспекти збереження здоров'я людини

**ЗБІРНИК ПРАЦЬ
X МІЖНАРОДНОЇ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(21-22 квітня 2017 року)

**До 25-річчя заснування НДІ фітотерапії
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**

**УЖГОРОД
2017**

УДК 618.2 (075.8)
ББК 53.51Р2
Б 62

*Рекомендовано до друку
Вченою радою ДВНЗ "Ужгородський національний університет"
(протокол №4 від 23 березня 2017 р.)*

За редакцією проф. **Ганича Т.М.**

Голови редколегії:

О.М. Ганич – заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб, директор НДІ фітотерапії ДВНЗ "УжНУ"

Т.М. Ганич – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри факультетської терапії медичного факультету ДВНЗ "УжНУ"

Члени редколегії:

проф. Гаврилко П.П.

доц. Бриндза Я.

проф. Ганич М.М.

доц. Лукша О.В.

засл. лікар України Ганинець П.П.

н.с. Скаканді С.І.

Автори опублікованих робіт несуть повну відповідальність за зміст і ілюстративний матеріал.

**Сучасні аспекти збереження здоров'я людини:
збірник праць X міжнародної міждисциплінарної наук.-практ. конф./ За
ред. проф. Т.М. Ганича. – Ужгород : 2017. – 398 с.**

Збірник праць конференції висвітлює нові відомості про збереження здоров'я людини в сучасних умовах, а саме - оздоровлення населення природними засобами, зокрема, лікувальними травами, забезпечення адекватного харчування, якісної питної та мінеральної води, подолання йододефіциту, використання сучасних агротехнологій для збереження і збагачення біорізноманіття природи, актуальні питання лікування поєднаної патології. Збірник виходить до 25-річчя з дня заснування НДІ фітотерапії ДВНЗ «УжНУ».

На всі роботи одержано фахові рецензії.

ISBN 978-617-673-446-8

©ДВНЗ «УжНУ», 2017
©УТЕІ КНТЕУ, 2017

Висновки.

1. Дослідження хронопатофізіологічних аспектів найбільш поширених захворювань та їх врахування в лікувально-профілактичному процесі – актуальна вимога нинішньої і майбутньої епох.
2. Доцільна розробка нових технологій використання ліків рослинного та біологічного походження з метою підвищення ефективності лікування і вторинної профілактики захворювань внутрішніх органів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агаджанян Н.А., Губин Д.Г. Десинхроноз: механизм развития от молекулярно-генетического до организменного уровня / Успехи физиологических наук. – 2004. – Т. 35, №2. – С.57-72.
2. Дороговоз С.М., Кононенко А.В. Преимущества хронофармакологической коррекции нарушений нервной системы // Вестник РУДН. Серия "Медицина". – 2012. - №7. – С.129.
3. Ілашук Т.О., Волошин О.І., Присяжнюк В.П. та ін. Порушення хроноритмів метаболічних і електрофізіологічних процесів при хронічних дифузних захворюваннях печінки і ревматоїдному артриті та патогенетичні аспекти лікування. – Чернівці, 2015. – 361 с.
4. Комаров Ф.И., Рапопорт С.И. Хронобиология и хрономедицина. / М.: Медицина, 1989. – 400 с.
5. Хронофармакология / Под ред. С.М. Дороговоз // - Харьков, 2016. – 373 с.
6. Straub R.H., Kutolo M. Circadian rhythms in rheumatoid arthritis: implications for pathophysiology and therapeutic management // Arthritis Rheum. – 2007. - Vol. 56. - P.905-908.

SUMMARY

DESYNCHRONOSIS AS ADDITIONAL PATHOGENETIC FACTOR FOR DISEASES OF THE INTERNAL ORGANS: STATE AND PROSPECTS OF PHYTOPHARMACOCORRECTION

Voloshyn A.I., Boychuk T.M., Voloshyna L.A.

In the article authors on the basis of modern literature and personal experience emphasize the need for the deep research of diagnostic chronopathophysiological aspects and chronopharmacology of internal diseases, development of the new technologies and broader application in clinical practice.

ФІТОХОНДРОПРОТЕКТОРНІ ЗАСОБИ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ Н ОСТЕОАРТРОЗ З ВИСОКИМ РІНЕМ КОМОР БІДНОСТІ

Волошина Л.О., Доголіч О.І., Вівсяник В.В.

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Чернівці, Україна

Вступ. Остеоартроз (ОА) – найбільш розповсюджена вік-залежна форма дегенеративно-дистрофічних захворювань опорно-рухового апарату, яка характеризується поліетіологічністю, хронічним перебігом

з тенденцією до прогресування, яка часто призводить до деформації суглобів, обмеження рухливості та інвалідності [5].

Сучасного пацієнта з ОА, згідно вікового аспекту, супроводжує коморбідний фон, який маючи загальну патогенетичну платформу основного та коморбідного захворювання, у підборі лікування зіштовхується з проблемою поліпрагмазії, частою непереносимістю синтетичних ліків, економічною недоступністю [4]. В таких випадках можуть розглядатися полікомпонентні лікарські засоби біологічного, рослинного походження, яким властиві регуляторні, метаболічні, протизапальні, антиоксидантні властивості, цільова органотропна дія тощо [1]. Саме на такі підходи націлює Національна академія медичних наук України та ВООЗ в документі «Стратегія ВООЗ в галузі народної медицини 2014-2023 рр» [2, 3].

Мета дослідження: вивчити вікові особливості та вплив на коморбідні явища у хворих на ОА полікомпонентного фітохондропротекторів Остеоартізі-актив та Остеоартізі-актив-плюс в комплексному лікуванні впродовж двох місяців.

Матеріали і методи. Обстежено 70 хворих на первинний ОА у віці 37-75 років у період загострення, II-III рентгенологічної стадій. Серед обстежених домінували жінки (57 особи – 81,43%). Давність захворювання коливалася в межах 7-19 ($14,1 \pm 3,2$) років. Діагноз ОА виставляли на підставі рекомендацій EULAR (2010) та Наказу МОЗ України №676 від 12.10.2006 р. «Клінічний протокол надання медичної допомоги хворим на остеоартроз». Діагнози коморбідних захворювань верифіковані згідно відповідних фахових протоколів та підтверджені профільними спеціалістами. Всі коморбідні процеси були в стані нестійкої ремісії чи медикаментозно керовані.

Результати та їх обговорення. Основну групу склали 40 хворих, контрольну - 30 репрезентативних за віком та статтю пацієнтів. В лікувальний комплекс основної групи був включений препарат остеоартізі актив плюс та остеоартізі актив.

Аналізуючи вираженість суглобового синдрому та вираженість коморбідних процесів виявлено, що, крім властивого для ОА зростання з віком дегенеративних змін з боку опорно-рухового апарату, зростали частота та вираженість коморбідних процесів, серед яких домінували ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, метаболічний синдром, гастродуоденопатії.

Встановлено, що застосування остеоартізі-актив мало кращий ефект у пацієнтів з ОА у віці до 50 років та з нижчим рівнем та вираженістю коморбідності. А для хворих ОА після 60 років, у яких спостерігався вищий рівень та вираженість коморбідних процесів, лікувальний ефект був слабшим. В обох групах помічено позитивний

вплив цих засобів на ендотеліальну дисфункцію та зниження кардіоваскулярного ризику, що зумовлене відповідним вмістом у застосованих препаратах екстрактів плодів селери, кори верби білої та кореневища імбирю. При застосуванні у пацієнтів з остеоартрозом полікомпонентного фітозасібу Остеоартізі-актив відмічено позитивний вплив на кардіоваскулярний ризик, тоді як Остеоартізі-актив-плюс профілактуюче сприятливо впливав ще і на гастроінтестинальний ризик у пацієнтів.

Отже, фітохондропротекторні комплекси Остеоартізі-актив та Остеоартізі-актив-плюс є доцільними в лікуванні хворих на ОА з домінуючим ураженням серцево-судинної системи та коморбідних процесів, однак потребує уточнення та підсилення іншими лікарськими засобами.

Висновки:

1. У хворих на остеоартроз з віком прогресивно зростає спектр і вираженість коморбідних захворювань, серед яких домінує судинна патологія та клінічно менш виражені гастродуоденопатії.

2. Застосування комбінованого фітохондропротекторного препарату Остеоартізі-актив та Остеоартізі-актив-плюс в комплексному лікуванні хворих на остеоартроз впродовж 2-х місяців має певні клінічні переваги щодо впливу на суглобовий синдром та коморбідний фон за рахунок опосередкованого впливу на ендотеліальну функцію, що зменшує загрозу васкулярного ризику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Імбир: джерело рослинних ліків багатосторонньої та поліорганної дії (огляд літератури) / О.І.Волошин, Н.В.Бачук-Пович, Л.О. Волошина, В.Л.Васюк // Фітотерапія. Часопис. – 2012. - №2. – С.19-22.
2. Концепція розвитку медичної науки і основні напрямки наукових досліджень в наукових установах НАМН на 2013 – 2015 роки. // Новини медицини і фармації. – 2013. - №15(466) – С.3-4.
3. «Стратегія ВООЗ в галузі народної медицини 2014-2023 рр». - Женева, 2013. – 80 с.
4. A framework for crafting clinical practice guidelines that are relevant to the care and management of people with comorbidity / K. Uhlig, B. Left. D. Keent (et al.) // J.Gen. Int. Med. – 2014. – Vol. 29(4). - P.11–18.
5. Berenbaum F. Osteoarthritis as an inflammatory disease (Osteoarthritis is not osteoarthrosis!) // Osteoarthritis Cartilage. – 2013. - Vol. 21. – P.16–12.

SUMMARY

FITOHONDROPROTEKTORY MEANS IN COMPLEX TREATMENT OSTEOARTHRITIS WITH HIGH COMORBIDITY

Voloshyna L.O., Doholich O.I., Vivsyanik V.V.

In the article, the authors draw attention to the importance of fitohondroprotektory means for the treatment of osteoarthritis, their effects on endothelial dysfunction and differential approach to patients of different age considering comorbid processes.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вигера С. М. Природоохоронний контроль культурних фітоценозів: [Монографія] / С. М. Вигера. – К.: ЦП “Компринт”, 2015. – 398 с.
2. Вигера С. М. Обґрунтування новітнього в Україні напряму Трофологія в системі наук про життя / С. М. Вигера. – К.: ЦП “Компринт”, 2016. – 49 с.
3. Уголев А. М. Трофологія – новая междисциплинарная наука // Весн. АН СССР, 1980. – № 1. С. 50–61.
4. Уголев А. М. Теория адекватного питания и трофология. /А.М. Уголев. – Ленинград: Наука, 1991. – 272 с.
5. Скальный А. В. Основы здорового питания: пособие по общей нутрициологии / А. В. Скальный, И. А. Рудаков, С. В. Нотова, Т. И. Бурцева, В. В. Скальный, О. В. Баранова. — Оренбург: ГОУ ОГУ, 2005. — 117 с.

SUMMARY

TROPHOLOGY – A VITAL INTERDISCIPLINARY SCIENCE

Vigera S. M., Zubar N. M.

Regularities of the development of vital areas multidisciplinary trophology in the system of Sciences about a life – Wetterlage. Illuminated the principles of organic nutrition in the world according to trophic level: producers-konsumenta-seducente. With the aim of improving the health of people, prolong their lives the necessity of proper nutrition delicious and healthy, quality and safe in stock and the optimum nutrients.

РОСЛИНИ, ОВОЧІ ТА ФРУКТИ З ПІДВИЩЕНИМ ВМІСТОМ КВЕРЦЕТИНУ ЯК ЗАСОБИ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ ЛЮДИНИ

Волошин О.І., Бойчук Т.М., Волошина Л.О.

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Чернівці, Україна

Спричинені життєдіяльністю людини екологічні зміни, техногенне забруднення довкілля, постійний психологічний стрес, зумовлений життєвими негараздами, вплив шкідливих чинників хімічної, фізичної та біологічної природи негативно впливають на організм людини, призводять до зміни функціонування багатьох органів, систем організму та численних хвороб [1, 2]. Частковий позитивний вплив на їх нормалізацію можна досягти змінивши харчування, споживаючи продукти спеціального або функціонального призначення [3, 4]. Одними з таких є кверцетин-вмісні фрукти, овочі, ягоди, лікарські рослини.

Кверцетин – найвідоміший представник з найбільш різноманітної й поширеної групи флавоноїдів рослинного походження, що володіє протинабряковою, спазмолітичною, антигістамінною, капілярозміцнюючою, протизапальною, антиоксидантною, радіопротекторною, діуретичною діями. Є відомості в літературі про його здатність зупиняти ріст злоякісних клітин. За біологічною активністю

ЗМІСТ

	Стор.
ПЕРЕДМОВА	3
РОЗДІЛ I	
<i>МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ТА ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЗДОРОВ'Я І ЯКОСТІ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ</i>	7
MOŽNOSTI PREVENCIE A LIEČBY NÁDOROV PRIRODZENÝMI PROSTRIEDKAMI MUDr.Štefan Košík, CSc.	7
ЗАСТОСУВАННЯ ФІТОЗБОРІВ В КОМПЛЕКСНІЙ ТЕРАПІЇ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ГАСТРИТ ІЗ ПІДВИЩЕНОЮ СЕКРЕТОРНОЮ ФУНКЦІЄЮ ШЛУНКА Блецкан М.М., Ганич Т.М., Свистак В.В., Ганич О.Т.	8
КОРЕКЦІЯ ЛІПІДНОГО СПЕКТРУ КРОВІ ЗА ДОПОМОГОЮ ФІТОЗБОРІВ Блецкан М.М., Трохимович А.А.	10
ВПЛИВ КОМБІНОВАНОГО ПРЕПАРАТУ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ КАРДІОФІТ НА СТАН СИСТЕМИ ФІБРИНОЛІЗУ У ХВОРИХ ІЗ ХРОНІЧНОЮ СЕРЦЕВОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ ТА СУПУТНИМ ХРОНІЧНИМ ОБСТРУКТИВНИМ ЗАХВОРЮВАННЯМ ЛЕГЕНЬ Бобкович К.О., Гілюк О.В.	12
СЕЧОКАМ'ЯНА ХВОРОБА І ФІТОТЕРАПІЯ Богдан Н.М., Мионов О.Л., Богза С.С.	15
КОРЕКЦІЯ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ, АБДОМІНАЛЬНОГО ОЖИРІННЯ ТА ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ ТИПУ 2 ФІТОТЕРАПЕВТИЧНИМ ЗАСОБОМ У ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ Букач О.П., Федів О.І.	17
ЗАСТОСУВАННЯ ФІТОПРЕПАРАТІВ ПРИ ПАНІЧНІЙ ХВОРОБИ Булеца Б.А., Адамчо Н.Н., Пак Л.Н., Цьока А.Б.	19
ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ХОФІТОЛУ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ З ДИСФУНКЦІЄЮ ЖОВЧНОВІДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ Буфан М.М., Новосад А.Б., Терлецький О.М.	20
НАСЛІДКИ МІЖМЕДИКАМЕНТОЗНОЇ І ЛІКИ-РОСЛИННОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ Вдовиченко В.І., Острогляд Т.В.	23
ДЕСИНХРОНОЗИ ЯК ДОДАТКОВІ ПАТОГЕНЕТИЧНІ ФАКТОРИ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ВНУТРІШНІХ ОРГАНІВ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ФІТОФАРМАКОКОРЕКЦІЇ Волошин О.І., Бойчук Т.М., Волошина Л.О.	25
ФІТОХОНДРОПРОТЕКТОРНІ ЗАСОБИ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ Н ОСТЕОАРТРОЗ З ВИСОКИМ РІНЕМ КОМОР ВІДНОСТІ Волошина Л.О., Доголіч О.І., Вівсьяник В.В.	29
МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОЧИТКІВ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ Воробець Н.М.	32